

Н.В. Несцер (Полацк, Беларусь)

50 гадоў Полацкаму дзяржаўнаму універсітэту

N.V. Nestser (Polotsk, Belarus)

50th Anniversary of the Polotsk State University

У гэтым годзе спаўняецца 50 гадоў Полацкаму дзяржаўнаму універсітэту, які носіць імя аднаго з старажытных гарадоў Усходняй Еўропы. Полацк упершыню ўзгадваецца ў гістарычных крыніцах у 862 годзе і лічыцца старэйшым цэнтрам духоўнасці, культуры і асветніцтва краіны, калыскай беларускай дзяржаўнасці. Менавіта ў Полацку нарадзіўся ўсходнеславянскі першадрукар і першы беларускі вучоны – доктар вольных мастацтваў і медыцыны Францыск Скарына. У 1581 годзе быў заснаваны Полацкі іезуцкі калегіум. Заснаваная на яго аснове ў 1812 годзе Полацкая іезуцкая акадэмія была першай навучальнай установай на беларускай зямлі.

У 1958 годзе непадалёку ад Полацка быў заснаваны сучасны індустрыяльны горад – Наваполацк. Ужо праз дзесяць гадоў, у 1968 годзе, у ім была створана вшэйшая навучальная ўстанова – Наваполацкі політэхнічны інстытут, які хутка пераўтварыўся ў буйны навуковы і адукацыйны цэнтр. У 1993 годзе НПП быў рэарганізаваны ў Полацкі дзяржаўны універсітэт.

У 2005 годзе адрэстаўрыраваныя будынкі былога іезуцкага калегіума, уключаючы ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь як унікальны помнік архітэктуры міжнароднага значэння, прынялі ў сваіх сценах студэнтаў гісторыка-філалагічнага факультэта, крыху пазней – факультэта інфармацыйных тэхналогій.

У 2017 годзе ў полацкіх карпусах універсітэта быў адкрыты Цэнтр вывучэння кітайскай мовы і культуры, які быў створаны ў мэтах развіцця супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Кітаем, умацаванню сяброўства і ўзаемаразумення паміж народамі двух краін.

Зусім нядаўна ў Полацкім дзяржаўным універсітэце была адкрыта яшчэ адна адукацыйная пляцоўка – сучасны вучэбна-лабараторны корпус у пасёлку Міжрэчча. У жывапісным прыгарадзе Наваполацка пачалі вучыцца студэнты спецыяльнасцей «Фізічная культура» і «Правазнаўства».

Полацкі дзяржаўны універсітэт працягвае традыцыі вялікіх асветнікаў беларускай зямлі. Сёння ў Полацкім дзяржаўным універсітэце па 45 спецыяльнасцях навучаюцца звыш за 10 тысяч студэнтаў, магістрантаў і аспірантаў.

У склад універсітэта ўваходзяць восем факультэтаў: інжынерна-будаўнічы, гуманітарны, радыётэхнічны, факультэт інфармацыйных тэхналогій, механіка-тэхналагічны, фінансава-эканамічны, юрыдычны, факультэт па рабоце з замежнымі студэнтамі.

Полацкі дзяржаўны універсітэт – буйнейшы рэгіянальны навукова-адукацыйны цэнтр, які мае трывалыя традыцыі і ўнікальныя навукова-педагагічныя школы. Вучонымі універсітэта створана і запатэнтавана звыш за 1 000 вынаходак карысных мадэлей і прамышленых распрацовак. Распрацоўкі універсітэта патэнтуюцца не толькі ў Беларусі, але і Расіі, Францыі, Германіі, Вялікабрытаніі, Італіі, Бельгіі, Аўстрыі, Нідэрландах, ЗША, Канадзе, Японіі, Кітае.

Многія вучоныя і іх навуковыя дасягненні вядомы не толькі ў Беларусі і за яе межамі. Навука ў Полацкім дзяржаўным універсітэце заўсёды развівалася з улікам галіновых асаблівасцей рэгіёна. Па такіх напрамках, як, машынабудаванне, будаўніцтва і жыллёва-камунальная гаспадарка, Полацкі дзяржаўны універсітэт – бясспрэчны лідэр у Віцебскай вобласці, а па нафтахіміі і нафтаперапрацоўцы – і ў краіне. У апошнія гады рэгіянальны акцэнт навукова-даследчай работы універсітэта праяўляецца не толькі ў сферы вывучэння інжынерна-тэхнічных праблем. Развіццё ў вышэйшых навучальных установах сацыяльна-гуманітарных навук прывяло да новых даследаванняў сацыяльна-эканамічных, гісторыка-археалагічных, літаратуразнаўчых і лінгвістычных аспектаў. Па выніках навукова-даследчай работы студэнтаў універсітэт апошнія 10 гадоў уваходзіць у лік лідэраў сярод вышэйшых навучальных устаноў Рэспублікі Беларусь.

Міжнародная дзейнасць – адзін з важнейшых прыярытэтаў універсітэта. Полацкі дзяржаўны універсітэт імкнецца павышаць эфектыўнасць супрацоўніцтва з замежнымі партнёрамі, далучацца да перадавых сусветных практык ў галіне навучання і навукова-даследчай дзейнасці, забяспечваць канкуртнамагчымасць на рынку адукацыйных паслуг, рост міжнароднага аўтарытэта універсітэта як рэгіянальнага цэнтра вышэйшай адукацыі, навукі і культуры.

Полацкі дзяржаўны універсітэт паспяхова супрацоўнічае з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі і арганізацыямі некалькіх дзесяткаў краін, у тым ліку Аўстрыі, Вялікабрытаніі, Італіі, Іспаніі, Партугаліі, Швецыі, Германіі, Фінляндыі, а таксама з цэлым шэрагам міжнародных арганізацый. Універсітэт з'яўляецца партнёрам навукова-адукацыйных праектаў, якія фінансуюцца Еўрапейскім Саюзам.

Акадэмічная мабільнасць студэнтаў і супрацоўнікаў – вынік удзелу універсітэта ў міжнародных праектах і праграмах – садзейнічае набыццю і ўкараненню міжнароднага вопыта, пашырэнню прафесійных навыкаў, распрацоўцы і рэалізацыі праектных ідэй, умацавання іміджа універсітэта. У Полацкім дзяржаўным універсітэце навучаюцца студэнты, магістранты, аспіранты з болей чым 20 краін света. У магістратуры універсітэта рэалізуюцца ўнікальныя праграмы двойнога дыплама, якія прадугледжваюць атрыманне выпускніком як дыплама дзяржаўнага ўзору Рэспублікі Беларусь, так і дыплама дзяржаўнага ўзору адной з краін Еўрапейскага Саюза. Пастаянна пашыраецца спектр адукацыйных паслуг, якія прапануюцца універсітэтам, ажыццяўляецца пошук перспектыўных напрамкаў міжнароднага супрацоўніцтва. Паспяхова развіваюцца праграмы летніх школ, разнастайнай становіцца іх тэматыка. Дарэчы, у рамках Цэнтра беларускай мовы і культуры прапануецца Летняя школа беларусістыкі «Открой Беларусь в Полоцке!» (www.psu.by/obrazovanie/letnie-shkoly/10935-letnyaya-shkola-belorusistiki-otkroj-belarus-v-polotske) і Летняя школа беларускай мовы і культуры (www.psu.by/)

mezhdunarodnaya-deyatelnost/10495-letnyaya-shkola-belaruskaj-filalogii-i-kultury). Вядзецца падрыхтоўка замежных студэнтаў на англійскай мове, дзейнічае Цэнтр вывучэння замежных моў «Universum».

У гэтым годзе спаўняецца год гуманітарнаму факультэту, у якім аб'ядналіся спартыўна-педагагічны і гісторыка-філалагічны факультэты. У склад гуманітарнага факультэта ўваходзяць чатыры кафедры: фізкультуры і спорта, гісторыі і турызма, тэхналогіі і метадыкі выкладання, сусветнай літаратуры і замежных моў.

На першай ступені вышэйшай адукацыі на гуманітарным факультэце вядзецца падрыхтоўка гісторыкаў, выкладчыкаў гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін, філолагаў і перакладчыкаў, выкладчыкаў замежных моў (англійскай і нямецкай), педагогаў-псіхолагаў, спецыялістаў у галіне навучання і развіцця дзяцей ранняга і дашкольнага ўзросту, настаўнікаў працоўнага навучання, фізічнай культуры, кіраўнікоў у сферы турызма і гасціннасці.

На другой ступені вышэйшай адукацыі вядзецца падрыхтоўка магістраў ў галіне айчыннай гісторыі, замежнай літаратуры, тэорыі і метадыкі выкладання замежных моў і фізічнага выхавання. На факультэце таксама вядзецца навуковая падрыхтоўка ў аспірантуры па спецыяльнасці «Літаратура народаў краін замежжа».

З 2011 года ў Полацкім дзяржаўным універсітэце пачаў выдавацца міжнародны зборнік навуковых артыкулаў «Рамана-германская філалогія» па актуальных пытаннях рамана-германскай і славянскай філалогіі, метадалогіі літаратуразнаўчых і лінгвістычных даследаванняў, метадыцы выкладання гуманітарных дысцыплін у вышэйшых навучальных установах і школах. Гэты зборнік працягвае серыю выданняў кафедры сусветнай літаратуры і замежных моў, развіваю асноўныя прынцыпы навуковых зборнікаў «Праблемы гісторыі літаратуры» (Вып. 1–20, 1996–2008) і «Беларуская літаратура і сусветны літаратурны працэс» (Вып. 1–2, 2005, 2007). Варта адзначыць, што аўтарамі гэтых зборнікаў з'яўляюцца не толькі беларускія даследчыкі, але і замежныя, у тым ліку і расійскія.

Акрамя таго, на гуманітарным факультэце пад кіраўніцтвам доктара філалагічных навук, прафесара кафедры сусветнай літаратуры і замежных моў Аляксандра Аляксандравіча Гугніна дзейнічае навуковая школа «Гісторыка-кантэкстуальны метады вывучэння сусветнай літаратуры» (www.psu.by/nauka/nauchnye-shkoly/7808-nauchnaja-shkola-istoriko-kontekstualnyj-metod-v-izuchenii-mirovoj-literatury#kratkaya-istoriya).

У 2013 годзе намаганнямі актыўных студэнтаў і выкладчыкаў, пры падтрымцы кафедры сусветнай літаратуры і замежных моў, а таксама рэктарата і рэдакцыйна-выдавецкага аддзела ў Полацкім дзяржаўным універсітэце два разы на год пачаў выходзіць альманах «Літаратурный ОбъектИФФ» (www.psu.by/fakultety/gf/45-kafedra-mirovoj-literatury-i-inostrannykh-yazykov/9368-literaturnyj-obektiff#obshchaya-informatsiya). За час існавання зборніка ў ім ужо паспелі надрукавацца не толькі таленавітыя студэнты і выкладчыкі Полацкага дзяржаўнага універсітэта, але і госці з Мінска, Санкт-Пецярбурга, Берліна, Лос-Анджэлеса і многіх іншых гарадоў, што дала магчымасць выданню набыць шырокія культурныя сувязі. Трэбы адзначыць, што вясной 2015 года Міжнародным цэнтрам, які размяшчаецца ў Парыжы, выданню быў прысвоены міжнародны серыйны нумар (ISSN) для перыядычных выданняў.

Дзякуючы Аляксандру Аляксандравічу Гугніну ў 2007 годзе на гісторыка-філалагічным факультэце была адкрыта спецыяльнасць «Рамана-германская філалогія». Дарэчы, 10 красавіка 2017 года, у рамках рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы «Адукацыя і маладзёжная палітыка на 2016–2020 гг.» прачытала адкрытыя лек-

цыі для студэнтаў гэтай спецыяльнасці і аспірантаў спецыяльнасці «Літаратура народаў краін замежжа» доктар філалагічных навук, прафесар кафедры славянскай філалогіі Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М.В. Ламаносава, загадчыца вучэбна-навуковай лабараторыі «Руская літаратура ў сучасным свеце» Ала Генадзьеўна Шэшкен. Лекцыя Алы Генадзьеўны «Славяне ў гістарычнай, культурнай і літаратурнай прасторы Еўропы» і лекцыя, прысвечаная лірыцы Максіма Багдановіча ў кантэксце пушкінскай літаратурнай традыцыі, з’явіліся прыкладам выкарыстання міждысцыплінарных сувязей у гуманітарных навук.

Падчас візіту Алы Генадзьеўны былі акрэслены магчымыя перспектывы супрацоўніцтва паміж Цэнтрамі беларускай мовы і культуры, абмяркоўвалася магчымасць публікацыі артыкулаў выкладчыкаў кафедры сусветнай літаратуры і замежных моў у рэцэнзаваным шматмоўным навуковым часопісе «Stephanos». Дарэчы, кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры сусветнай літаратуры і замежных моў Зоя Іванаўна Траццяк ужо надрукавала ў часопісе артыкул «Спецыфіка ўвааблення Першай сусветнай вайны ў беларускай літаратуры» (2017 № 3(23)) і планіруе і далей супрацоўнічаць з часопісам.

Таксама вядуцца перагаворы наконт падпісання дагавора аб міжнародным супрацоўніцтве паміж філалагічным факультэтам Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М.В. Ламаносава і гуманітарным факультэтам Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Акрамя таго, выкладчыкі кафедры сусветнай літаратуры і замежных моў плануюць на аддзяленні дадатковай адукацыі філалагічнага факультэта МГУ прайсці праграму павышэння кваліфікацыі па методыцы арганізацыі і правядзення тэставання па рускай мове як замежнай.

Канешне, гэта толькі першыя крокі на шляху супрацоўніцтва паміж філалагічным факультэтам Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М.В. Ламаносава і гуманітарным факультэтам Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта, але, спадзяемся, што ў нас усё атрымаецца.

У артыкуле выкарыстаны матэрыял сайта Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта:
www.psu.by

Сведенія аб аўторэ:

Наталья Васильевна Несцер,
кандыдат філалагічных навук
дацэнт
кафедра сусветнай літаратуры і замежных моў
Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта,

Natalia V. Nestser,
PhD
Assistant Professor
Department of World Literature
and Foreign Languages
Polotsk State University

nortia@tut.by